

Political Ideas, Analysis and Communication Practices in the Formation of Modern Foreign Policy

UDC: 327.82:32:81'27

DOI: <https://doi.org/10.15421/172619>**Fastovets Natalia**Ph.D., Assoc. Prof., <https://orcid.org/0000-0001-8619-8975>, nkulak41@gmail.com**Koval Olha**Ph.D., Assoc. Prof., <https://orcid.org/0000-0003-1509-7258>, olga.o.koval@gmail.com**Bukoros Tetiana**Ph.D., Assoc. Prof., <https://orcid.org/0000-0002-4059-2632>, bukoros.t@knutd.edu.ua**Купчик Інна**Ph.D., Assoc. Prof., <https://orcid.org/0000-0001-861>, kupuch.i@knutd.edu.ua

Abstract

Relevance. The modern system of international relations is characterized by dynamism, which increases the importance of comprehensive approaches in shaping and implementing states' foreign policy. The study emphasizes the role of political ideas, political analysis, diplomatic protocol, etiquette, and public speech as tools that transform internal ideological foundations into practical strategies of international communication.

The purpose of the study is to reveal the interconnection between political ideas, political analysis, diplomatic protocol, etiquette, and public speech as factors shaping foreign policy strategies and communication practices.

Methods. The research applies a systematic and interdisciplinary approach combining tools of political science, diplomacy, and communication studies. Comparative analysis correlates historical concepts with modern practices; content analysis identifies key rhetorical frames in political speeches; the institutional approach explains the role of protocol and etiquette in structuring communication.

Results. Political ideas act as the foundation of national foreign policy identity, political analysis serves as a methodological "bridge" between abstract concepts and practical solutions, while protocol and etiquette provide predictability and order in diplomatic interaction. Public speech and rhetoric ensure strategic communication and influence decision-making at the international level.

Conclusions. Modern foreign policy is a synergistic system, where political ideas, analysis, protocol, etiquette, and public speech are not isolated elements but form a unified mechanism of external action. This proves the need for further research into integrating traditional political analysis with digital communication for effective statecraft.

Keywords: political analysis, diplomacy, etiquette, speechwriting, copywriting, political ideologies, political thought, intercultural communication

Політичні ідеї, аналіз та комунікаційні практики у формуванні сучасної зовнішньої політики

Фастовець Наталія, Коваль Ольга, Букорос Тетяна, Кипич Інга*Київський національний університет технологій та дизайну (Київ, Україна)*

Анотація

Актуальність. Сучасна система міжнародних відносин має динамічний характер, що зумовлює зростання ролі комплексних підходів у формуванні та реалізації зовнішньої політики держав. Особливого значення набуває дослідження взаємозв'язку політичних ідей, політичного аналізу, дипломатичного протоколу, етикету та мистецтва публічної промови як важливих чинників зовнішньополітичної діяльності.

Мета дослідження полягає у виявленні взаємозв'язків між зазначеними компонентами як факторами формування зовнішньополітичних стратегій та інструментів міжнародної комунікації.

Методи. Застосовано системний та міждисциплінарний підхід, що поєднує методи політичної науки, дипломатії та комунікативістики. Використано порівняльний аналіз для зіставлення історичних ідей та сучасних дипломатичних практик, контент-аналіз політичних промов для ідентифікації ключових риторичних фреймів та інституційний підхід для розкриття значення протоколу й етикету.

Результати. Доведено, що політичні ідеї та ідеологія є основою зовнішньополітичної ідентичності держави, політичний аналіз виступає методологічним «містком» між ідеями та практичними рішеннями, а протокол і етикет забезпечують передбачуваність та порядок у дипломатичному спілкуванні. Мистецтво публічної промови виконує функцію стратегічної комунікації, впливаючи на ухвалення міжнародних рішень та мобілізуючи підтримку.

Висновки. Зовнішня політика є синергетичною системою, де політичні ідеї, аналіз, протокол, етикет та публічна промова утворюють єдиний механізм трансформації внутрішніх ціннісних засад у практичні стратегії та комунікаційні практики. Це підкреслює важливість подальших досліджень інтеграції політичного аналізу та цифрових комунікацій у сучасній дипломатії.

Ключові слова: політичний аналіз, дипломатія, етикет, спічрайтинг, копірайтинг, політичні ідеології, політична думка, міжкультурна комунікація

Стаття надійшла / Article arrived: 08.09.2025

Схвалено до друку / Accepted: 22.10.2025

Вступ.

Актуальність. Сучасна система міжнародних відносин має динамічний характер, що зумовлює зростання ролі комплексних підходів у формуванні та реалізації зовнішньої політики держав. У цьому контексті особливого значення набуває дослідження взаємозв'язку політичних ідей, політичного аналізу, дипломатичного протоколу, етикету та мистецтва публічної промови як важливих інструментів зовнішньополітичної діяльності.

Дослідження зазначених компонентів дозволяє зрозуміти механізми трансформації внутрішніх ідеологічних настанов у практичні зовнішньополітичні рішення та комунікаційні стратегії, що особливо важливо в умовах глобальної конкуренції політичних моделей – демократичної та авторитарної. Актуальність теми зумовлена також тим, що протокольні норми та дипломатичний етикет у сучасній дипломатії виконують функцію формалізованих правил міжнародного спілкування, забезпечуючи передбачуваність і стабільність переговорного процесу. У свою чергу мистецтво публічної промови та риторика стають інструментами стратегічної комунікації, які здатні транслювати політичні цінності й пріоритети держави та безпосередньо впливати на ухвалення міжнародних рішень.

Яскравим прикладом цього процесу є сучасна українська дипломатія, що після 2022 року активно поєднує політичний аналіз, протокольні практики та якісний спічрайтинг у промовах Президента України на світових майданчиках. Ці інструменти дозволяють державі мобілізувати міжнародну підтримку, формувати сприятливий зовнішньополітичний порядок денний та репрезентувати демократичні ідеї як альтернативу авторитарним моделям. Отже, дослідження комплексного впливу політичних ідей, протоколу, етикету та публічної промови на зовнішню політику має практичне значення для розуміння сучасної дипломатії та формування дієвих стратегій міжнародної взаємодії.

Мета дослідження полягає у виявленні взаємозв'язків між політичними ідеями, політичним аналізом, дипломатичним протоколом, дипломатичним етикетом та мистецтвом публічної промови як чинників формування зовнішньополітичних стратегій та інструментів міжнародної комунікації.

Методи дослідження. У роботі застосовано системний та міждисциплінарний підхід, який поєднує інструментарій політичної науки, дипломатії, комунікативістики та історії політичної думки. Використано методи порівняльного аналізу для зіставлення історичних ідей та сучасних дипломатичних практик; контент-аналіз політичних промов для виявлення їхніх ключових фреймів і риторичних стратегій; інституційний підхід для

розкриття значення протоколу та етикету в організації міжнародних відносин.

Предмет дослідження у сучасній науковій літературі визначається по-різному. Частина дослідників зосереджується на ролі політичних ідей та ідеології у зовнішній політиці (Hagan, 1993; Fearon, 1998), інші акцентують на функціональному значенні протоколу та етикету як інструментів формалізованої взаємодії (Zakharova, 2022; Bekulard, 2020), ще інші – на риторичній і спічрайтингу як складових стратегічної дипломатії (Marín-Albaladejo, Arroyas Langa, & Pérez-Díaz, 2023). Таким чином, предмет дослідження перебуває на перетині кількох наукових традицій – політичної аналітики, дипломатичного права та комунікативістики, що зумовлює його комплексний характер.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Проблематика впливу внутрішніх політичних ідей на зовнішню політику активно досліджувалася у працях провідних науковців. Hagan у монографії *Political Opposition and Foreign Policy in Comparative Perspective* висвітлює політичні режими та їхні ідеологічні орієнтири, які визначають вектор зовнішньополітичного курсу (Hagan, 1993). Аналогічно, Fearon у статті *Domestic Politics, Foreign Policy, and Theories of International Relations* робить висновок про ключову роль внутрішньополітичних чинників у поясненні міжнародної політики країн (Fearon, 1998). Chan (1997) аналізує вплив інституційних факторів на міжнародну поведінку, а Weede (1984) та Bremer (1992) демонструють залежність між типом політичного режиму та характером міжнародних конфліктів. Водночас Morgan і Schwebach (1992) досліджують інституційні механізми, які зумовлюють зовнішньополітичні рішення, тоді як Maoz і Abdolali (1989) вивчають взаємозв'язок між політичними структурами та міжнародними взаємодіями. У сфері дипломатичної практики важливими є праці Zakharova, яка розглядає дипломатичний церемоніал як основу культури міжнародних відносин (Zakharova, 2022), та Bekulard, яка акцентує на регулятивній і репутаційній функції дипломатичного етикету (Bekulard, 2020). Українські дослідники Aldanov, Zabara і Reznichenko підкреслюють значення протоколу як організаційно-політичного інструменту забезпечення зовнішньої політики (Aldanov, Zabara, & Reznichenko, 2003). Окремий пласт літератури стосується мистецтва публічної промови та риторичної у зовнішній політиці. Зокрема, Marín-Albaladejo, Arroyas Langa і Pérez-Díaz (2023) аналізують промови Володимира Зеленського після 2022 року як приклад стратегічної дипломатії, заснованої на риторичній, історичних аналогіях та фреймуванні.

У сучасній політичній науці та практиці дипломатії особливе значення мають поняття, що визначають взаємозв'язок між внутрішніми політичними ідеями

та їхнім втіленням у зовнішньополітичній діяльності держави. У центрі дослідження перебувають політичні ідеї, політичний аналіз, дипломатичний протокол, етикет та мистецтво публічної промови як ключові чинники, що формують зміст та інструментарій зовнішньої політики.

Політичні ідеї визначають світоглядні орієнтири правлячих еліт і формують засади державного устрою, від яких залежить бачення національних інтересів та стратегій міжнародної взаємодії. Як зазначає Hagan (1993), внутрішній політичний режим та ідеологія, що лежить в його основі, безпосередньо впливають на вектор зовнішньої політики. Навіть незначні трансформації у складі правлячої групи або зміна ідейної орієнтації можуть призводити до суттєвих змін зовнішньополітичного курсу.

Fearon (1998) обґрунтовано тезу про те, що внутрішня політика є ключовим чинником у поясненні зовнішньополітичних рішень держав, проаналізувавши анотації статей у журналі *International Organization* за 1987–1996 роки, які засвідчили, що близько третини авторів прямо розглядали внутрішньополітичні фактори як незалежні змінні у формуванні зовнішньої політики (р. 289). Цю тезу підтверджують і інші наукові дослідження, які доводять, що політична ідеологія та інституційні особливості внутрішнього ладу системно формують міжнародну поведінку держави (Bremer, 1992; Chan, 1997; Maoz & Abdolali, 1989; Morgan & Schwebach, 1992; Weede, 1984).

Таким чином, сучасна наукова традиція системно підтверджує, що зовнішня політика безпосередньо корелює з внутрішньополітичним устроєм, що створює підґрунтя для глибшого осмислення того, яким чином внутрішні ідеологічні настанови трансформуються у практичні зовнішньополітичні рішення.

Звернення до історичного виміру дозволяє підкреслити, що історичні підвалини зовнішньої політики України будуються на ідеях демократії, парламентаризму, європейського лібералізму та соціального демократизму, закладених у працях провідних українських мислителів XIX–XX століть. Зокрема, Михайло Драгоманов, розглядаючи європейський лібералізм як модель побудови державності України, наголошував на необхідності поєднання ідей національної самовизначеності з принципами парламентської демократії, місцевого самоврядування та федералізму (Kotenko, 2020; Rudnytsky, 1969). Іван Франко, у свою чергу, розвивав концепт «української політичної нації» та поєднував національно-визвольні прагнення із соціально-демократичними ідеями, вбачаючи в них основу для майбутнього державотворення (Kovalchuk, 2023).

На думку авторів цього дослідження, одним із ключових інструментів, що забезпечує трансформацію внутрішніх ідеологічних настанов

у практичні зовнішньополітичні рішення, виступає політичний аналіз, який дозволяє поєднати ідеї минулого з реаліями сучасної дипломатії та зробити їх основою для прогнозування й формування зовнішньополітичних стратегій.

Політичний аналіз пояснює політичні дії та передбачає їх вплив на суспільство й міжнародні відносини. Політичний аналіз дозволяє інтегрувати історичні концепти, такі як: демократія, національна ідентичність, суверенітет у стратегії сучасної зовнішньої політики.

Відповідно до сучасної наукової традиції, політичний аналіз визначається як систематичне дослідження політичних процесів, інституцій та рішень з метою з'ясування їхніх причин і наслідків для суспільства та міжнародної взаємодії.

Як зазначає Hay (2002, р. 2), для багатьох дослідників політичний аналіз може бути визначений «досить просто, як аналіз природи здійснення та розподілу влади». Це визначення, спираючись на класичні напрацювання Dahl (1963) та Duverger (1966), окреслює політичний аналіз як інструмент емпіричного дослідження, який виконує роль методологічного містка, що дозволяє поєднувати політичні ідеї минулого з актуальними практиками сучасної дипломатії.

Так, політичний аналіз у зовнішній політиці виконує низку стратегічних і практичних функцій, що роблять його незамінним інструментом для формування та реалізації міжнародного курсу держави. По-перше, він дозволяє здійснювати моніторинг і оцінку міжнародного середовища. Дипломати та аналітики, використовуючи методи політичного аналізу, систематизують інформацію про зовнішні загрози, тенденції глобального розвитку та дії інших держав, що забезпечує основу для визначення зовнішньополітичних пріоритетів. По-друге, політичний аналіз використовується для прогнозування наслідків зовнішньополітичних рішень. Моделювання сценаріїв, оцінка ризиків і можливостей дозволяють уникати імпровізації у міжнародних відносинах та мінімізувати потенційні втрати у випадку конфліктних ситуацій. По-третє, він допомагає забезпечити баланс між внутрішніми і зовнішніми чинниками шляхом трансформації внутрішніх ідеологічних засад (демократія, парламентаризм, суверенітет) у зовнішньополітичні стратегії та комунікаційні практики (Hagan, 1993; Fearon, 1998). По – четверте, політичний аналіз є основою для розробки переговорних стратегій і тактик. У дипломатії політичний аналіз використовується для оцінки позицій партнерів та супротивників, ідентифікації точок компромісу та визначення ефективних аргументів. У цьому сенсі політичний аналіз тісно пов'язаний з протоколом і риторикою, які забезпечують формальну та комунікативну рамку реалізації політичних стратегій.

Нарешті, політичний аналіз має цінність як засіб комунікації з міжнародними організаціями та партнерами. Науково обґрунтовані аналітичні матеріали часто використовуються як аргументи на користь певних рішень, слугуючи доказовою базою для зміцнення позицій держави на міжнародній арені.

Таким чином, політичний аналіз у зовнішній політиці забезпечує інтеграцію теоретичних ідей та практичних рішень, роблячи дипломатичну діяльність більш прогнозованою, послідовною й орієнтованою на захист національних інтересів.

Сучасна зовнішня політика України є показовим прикладом того, як політичний аналіз використовується для адаптації внутрішніх ідей та цінностей до складного міжнародного контексту.

Звернемося до конкретних прикладів. У процесі отримання статусу кандидата на членство в ЄС у 2022 році Україна використала інструментарій політичного аналізу для гармонізації власного внутрішнього законодавства з європейським правом. Аналітичні методи застосовувалися для порівняння інституційних практик, оцінки відповідності копенгагенським критеріям та визначення пріоритетних сфер реформ. Це забезпечило переконливі аргументи у переговорах із ЄС і дозволило Україні просунутися у формуванні євроінтеграційної стратегії. Ще одним прикладом використання політичного аналізу є обґрунтування необхідності поглиблення співпраці з Північноатлантичним альянсом. Українські експерти здійснили моніторинг політичних рішень держав-членів, спрогнозували реакції на ключові ініціативи та сформулювали комунікаційні стратегії, що узгоджують внутрішні реформи сектору безпеки з очікуваннями НАТО. Наразі, це дозволяє Україні демонструвати відповідність стандартам Альянсу і підсилювати аргументацію на користь наближення до членства.

Важливу допоміжну роль у процесах реалізації політичних стратегій зовнішньої політики відіграють дипломатичні протоколи та етикет, які є інструментарієм, що забезпечує формалізовану рамку для спілкування між представниками держав, створюючи передбачуване середовище для переговорів та офіційних контактів. Протокольні норми та дипломатичний етикет забезпечують стабільність і передбачуваність міжнародних контактів, виконуючи функцію своєрідного «рамкового механізму» для політичної взаємодії. У підручнику Офісу Головного протоколу Державного департаменту США протокол визначається як набір правил, заснованих на здоровому глузді, що «полегшують роботу» та впорядковують офіційні контакти, створюючи соціальну рамку взаємодії (U.S. Department of State, n.d., p. 2). Аналогічний підхід відображено у навчальному посібнику *Diplomacy Textbook*, який використовується в системі підготовки дипломатів і державних службовців, що працюють у посольствах, консульствах, постійних

представництвах при міжнародних організаціях, а також у зовнішньополітичних відомствах США та інших країн. У посібнику дипломатичний протокол визначається як система стандартів і правил, що забезпечує порядок і передбачуваність у міжнародній взаємодії, мінімізуючи ризик непорозумінь (Diplomatic Academy, n.d.).

Особливу роль у процесі дипломатичних контактів відіграє дипломатичний церемоніал, який виконує комунікативну функцію, створюючи зрозуміле і кероване середовище для офіційних контактів (Zakharova, 2022, p. 32; *Studies in Media and Communication*, 2022).

Як зазначається у навчально – аналітичному керівництві *Diplomatic Negotiation*, розробленому Нідерландським інститутом міжнародних відносин Clingendael – провідним європейським центром досліджень та тренінгів у сфері дипломатії, що широко використовується у підготовці дипломатів, державних службовців і експертів із міжнародних переговорів, процедура дипломатичних переговорів є організованим процесом, у якому саме протокольні норми створюють структуру та передбачуваність взаємодії сторін, мінімізуючи ризик непорозумінь (Meerts, 2015).

Міжнародний інститут прикладного системного аналізу (IIASA), який є одним із провідних наукових центрів світу, що спеціалізується на міждисциплінарних дослідженнях глобальних проблем і виробленні рекомендацій для урядів та міжнародних організацій у сфері міжнародної політики, безпеки та врегулювання конфліктів, трактує значення протоколів та етикету у політичних переговорах як базові чинники, що забезпечують структурованість і передбачуваність процесу. Дослідники IIASA підкреслюють, що формалізовані норми поведінки не є другорядними атрибутами дипломатії, а виступають необхідними умовами для досягнення рівності між сторонами, навіть якщо вони мають асиметричний потенціал, та для створення безпечного і довірчого середовища для переговорів (Mautner-Markhof, 1989, pp. 27–32).

Науковці трактують дипломатичний протокол як «невід’ємний організаційно – політичний інструмент дипломатичної служби та професійного забезпечення зовнішньополітичної діяльності державних структур. Це один із загальновизнаних інструментальних компонентів дипломатичної діяльності, покликаний служити успішному виконанню цілей та завдань зовнішньої політики будь – якої країни. У цьому полягає головне значення дипломатичного протоколу» (Алданов, Забара & Резніченко, 2003, с. 66).

Етикетом у дипломатичній сфері вважають сукупність норм, правил, церемоніальних форм і соціальних практик, які регламентують офіційну поведінку дипломатів та представників державних інститутів у міждержавних контактах

з метою підтримання поваги, передбачуваності та легітимності комунікації між країнами.

Дипломатичний етикет виступає однією з ключових складових міжнародної дипломатії, забезпечуючи регулювання поведінкових стандартів та формалізацію міждержавних комунікацій. У сучасних дослідженнях дипломатичний етикет розглядається як інструмент, що поєднує риси ввічливості, професійного такту та культурної традиції, надаючи дипломатичним контактам зрозумілого і передбачуваного характеру. Як зазначає Б. Бекулард, дипломатичний етикет виконує низку фундаментальних функцій, а саме: визначає процедурні правила поведінки дипломатів; встановлює стандарти для офіційних контактів із владою держави акредитації; впорядковує взаємини між дипломатичними представництвами у країні перебування; забезпечує належний рівень комунікації між офіційними особами та державними інституціями (Bekulard, 2020).

Разом із протокольними нормами важливим інструментом реалізації політичних стратегій є мистецтво публічної промови. Мистецтво публічної промови доповнює формалізовані правила етикету та надає їм змістовного й переконливого виміру. Саме через промови транслюються ключові політичні ідеї, цінності та політичні пріоритети зовнішньої політики держави. У цьому контексті показовими є виступи Президента України Володимира Зеленського після повномасштабного вторгнення росії у лютому 2022 року. Йдеться, зокрема, про його промови у парламентах Великої Британії, Канади, США, Німеччини, Ізраїлю, Іспанії та інших держав, а також звернення до міжнародних організацій, ЄС та Ради Безпеки ООН. Ці виступи мали на меті отримання всебічної міжнародної підтримки – політичної, економічної та військової – та водночас впливали на міжнародне стан формування сприятливого зовнішньополітичного порядку денного (Marín-Albaladejo, Arroyas Langa, & Pérez-Díaz, 2023). Такі промови виконують функцію стратегічної дипломатії, шляхом поєднання елементів риторики, історичних аналогій та символічних фреймів, транслюючи політичні вимоги і моральні орієнтири, що легітимізують позицію України у глобальній системі та сприяють ухваленню рішень союзниками на її користь.

Висновки.

Проведене дослідження підтверджує, що сучасна зовнішня політика є комплексною системою, ефективність якої детермінована синергетичною взаємодією політичних ідей, політичного аналізу, дипломатичного протоколу, етикету та мистецтва публічної промови.

Ці компоненти не є ізольованими інструментами, а утворюють єдиний механізм трансформації внутрішніх ціннісних настанов держави у дієві зовнішньополітичні стратегії та комунікаційні практики.

Встановлено, що політичні ідеї та історична спадковість політичної думки виконують функцію фундаментального джерела для формування зовнішньополітичної ідентичності держави.

Доведено, що політичний аналіз виступає ключовим методологічним інструментом, що забезпечує перехід від абстрактних політичних ідей до прагматичних зовнішньополітичних рішень. Його стратегічна роль полягає у моніторингу міжнародного середовища, прогнозуванні наслідків рішень, розробці переговорних стратегій та гармонізації внутрішнього законодавства з міжнародними стандартами. Політичний аналіз виконує функцію "методологічного містка", що поєднує історичні ідеї з актуальними практиками сучасної дипломатії, забезпечуючи послідовність, прогнозованість та наукову обґрунтованість зовнішньополітичного курсу.

Визначено, що дипломатичний протокол та етикет є невід'ємним організаційно-політичним інструментом, який створює формалізовану та передбачувану рамку для міжнародної комунікації. Ці норми забезпечують стабільність переговорного процесу, мінімізують ризики непорозумінь та створюють умови для рівноправної взаємодії, навіть за наявності асиметрії потенціалів сторін. Функція протоколу полягає не лише у регулюванні церемоніальних аспектів, але й у забезпеченні структурованого середовища, необхідного для ефективної реалізації стратегічних цілей зовнішньої політики.

Обґрунтовано, що мистецтво публічної промови є потужним інструментом стратегічної комунікації, здатним транслювати політичні цінності, мобілізувати міжнародну підтримку та безпосередньо впливати на ухвалення міжнародних рішень.

Таким чином, дослідження доводить, що внесок історичної традиції у поєднанні з сучасними аналітичними та комунікаційними практиками формує цілісну систему реалізації зовнішньої політики. Перспективи подальших досліджень полягають у поглибленому вивченні механізмів інтеграції політичного аналізу та цифрових комунікацій, а також у розробці концепції «стратегічної дипломатії» (statecraft), що адаптована до викликів динамічного міжнародного середовища та дозволить Україні ефективно захищати свої національні інтереси й зміцнювати свій міжнародний авторитет.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

- Алданов, Ю. В., Забара, І. М., & Резніченко, В. І. (2003). *Право зовнішніх зносин: Дипломатичне право, дипломатичне право міжнародних організацій, право спеціальних місій, консульське право: Збірник документів*. Київ: Проміні.
- Bekulard, B. (2020). *Etiquette, diplomatic protocol and savoir-vivre as the code of conduct for police officers*. *Miscellanea*, 27, 45–58.
- Bremer, S. A. (1992). Dangerous dyads: Conditions affecting the likelihood of interstate war, 1816–1965. *Journal of Conflict Resolution*, 36(2), 309–341.
- Cadier, D. (2019). Populist governments and foreign policy: A comparative perspective. *International Politics*, 56(3), 335–351.
- Chan, S. (1997). Democracy and war: Some thoughts on future research agenda. *International Interactions*, 23(2), 191–208.
- Diplomatic Academy. (n.d.). *Diplomacy textbook*. The Diplomatic Academy. <https://diplomaticacademy.us/diplomacy-textbook/>
- Fearon, J. D. (1998). Domestic politics, foreign policy, and theories of international relations. *Annual Review of Political Science*, 1(1), 289–313. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.1.1.289>
- Hagan, J. D. (1993). *Political opposition and foreign policy in comparative perspective*. Boulder, CO: Lynne Rienner Publishers.
- Hay, C. (2002). *Political analysis: A critical introduction*. Basingstoke: Palgrave. ISBN 0-333-94506
- Котенко В. (2020). Михайло Драгоманов і формування української політичної традиції. *Український історичний журнал*, 5, 95–112. <https://doi.org/10.15407/uhj2020.05.095>
- Ковальчук, О. (2023). Іван Франко і концепт української політичної нації: соціально-демократичний вимір. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень*, 4, 112–124.
- Maoz, Z., & Abdolali, N. (1989). Regime types and international conflict, 1816–1976. *Journal of Conflict Resolution*, 33(1), 3–35. <https://doi.org/10.1177/0022002789033001>
- Marín-Albaladejo, J. A., Arroyas Langa, E., & Pérez-Díaz, P. L. (2023). Persuasive leadership through framing, rhetoric, and history: An analysis of Zelensky's speeches after the invasion of Ukraine. *Revista Latina de Comunicación Social*, 81, 121–174.
- Marrero, O. J. (2024, July). International diplomatic protocol and etiquette [Conference presentation]. *National Association of Secretaries of State (NASS) Summer Conference, San Juan, Puerto Rico*.
- Mautner-Markhof, F. (Ed.). (1989). *Processes of international negotiation*. Laxenburg: IIASA. <https://pure.iiasa.ac.at/id/eprint/3214/1/XB-89-601.pdf>
- Meerts, P. (2015). *Diplomatic negotiation: Essence and evolution*. Clingendael Institute. https://www.clingendael.org/sites/default/files/pdfs/Diplomatic_Negotiation_Web_2015.pdf
- Morgan, T. C., & Schwebach, V. L. (1992). Take two democracies and call me in the morning: A prescription for peace? *International Interactions*, 17(4), 305–320. <https://doi.org/10.1080/03050629208434786>
- Rudnytsky, I. L. (1969). *Essays in modern Ukrainian history*. Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies.
- U.S. Department of State. (n.d.). *Protocol for the modern diplomat*. Office of the Chief of Protocol. <https://www.govinfo.gov/content/pkg/govpub-s-purl-lps81568/pdf/govpub-s-purl-lps81568.pdf>
- Weede, E. (1984). Democracy and war involvement. *Journal of Conflict Resolution*, 28(4), 649–664. <https://www.jstor.org/stable/173985>
- Zakharova, O. (2022). Diplomatic ceremonial as the basis of the culture of international relations. *Studies in Media and Communication*, 10(1), 22–30. <https://doi.org/10.11114/smc.v10i1.5478>

REFERENCES

- Aldanov, Y. V., Zabara, I. M., & Reznichenko, V. I. (2003). *Law of foreign relations: Diplomatic law, diplomatic law of international organizations, law of special missions, consular law: Collection of documents*. Kyiv: Promeni.
- Bekulard, B. (2020). *Etiquette, diplomatic protocol and savoir-vivre as the code of conduct for police officers*. *Miscellanea*, 27, 45–58.
- Bremer, S. A. (1992). Dangerous dyads: Conditions affecting the likelihood of interstate war, 1816–1965. *Journal of Conflict Resolution*, 36(2), 309–341.
- Cadier, D. (2019). Populist governments and foreign policy: A comparative perspective. *International Politics*, 56(3), 335–351.
- Chan, S. (1997). Democracy and war: Some thoughts on future research agenda. *International Interactions*, 23(2), 191–208. <https://doi.org/10.1080/03050629708434908>
- Diplomatic Academy. (n.d.). *Diplomacy textbook*. The Diplomatic Academy. <https://diplomaticacademy.us/diplomacy-textbook/>
- Fearon, J. D. (1998). Domestic politics, foreign policy, and theories of international relations. *Annual Review of Political Science*, 1(1), 289–313. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.1.1.289>
- Hagan, J. D. (1993). *Political opposition and foreign policy in comparative perspective*. Boulder, CO: Lynne Rienner Publishers.
- Hay, C. (2002). *Political analysis: A critical introduction*. Basingstoke: Palgrave. ISBN 0-333-94506-9.
- Kotenko, V. (2020). Mykhailo Drahomanov and the formation of the Ukrainian political tradition. *Ukrainian Historical Journal*, 5, 95–112. <https://doi.org/10.15407/uhj2020.05.095>
- Kovalchuk, O. (2023). Ivan Franko and the concept of the Ukrainian political nation: The social-democratic dimension. *Scientific Notes of the Institute of Political and Ethno-National Studies*, 4, 112–124.
- Maoz, Z., & Abdolali, N. (1989). Regime types and international conflict, 1816–1976. *Journal of Conflict Resolution*, 33(1), 3–35. <https://doi.org/10.1177/0022002789033001>
- Marín-Albaladejo, J. A., Arroyas Langa, E., & Pérez-Díaz, P. L. (2023). Persuasive leadership through framing, rhetoric, and history: An analysis of Zelensky's speeches after the invasion of Ukraine. *Revista Latina de Comunicación Social*, 81, 121–174.
- Marrero, O. J. (2024, July). International diplomatic protocol and etiquette [Conference presentation]. *National Association of Secretaries of State (NASS) Summer Conference, San Juan, Puerto Rico*.

- Mautner-Markhof, F. (Ed.). (1989). *Processes of international negotiation*. Laxenburg: International Institute for Applied Systems Analysis (IIASA). <https://pure.iiasa.ac.at/id/eprint/3214/1/XB-89-601.pdf>
- Meerts, P. (2015). *Diplomatic negotiation: Essence and evolution*. Clingendael Institute. https://www.clingendael.org/sites/default/files/pdfs/Diplomatic_Negotiation_Web_2015.pdf
- Morgan, T. C., & Schwebach, V. L. (1992). Take two democracies and call me in the morning: A prescription for peace? *International Interactions*, 17(4), 305–320. <https://doi.org/10.1080/03050629208434786>
- Rudnytsky, I. L. (1969). *Essays in modern Ukrainian history*. Edmonton: Canadian Institute of Ukrainian Studies.
- U.S. Department of State. (n.d.). *Protocol for the modern diplomat*. Office of the Chief of Protocol. <https://www.govinfo.gov/content/pkg/govpub-s-purl-lps81568/pdf/govpub-s-purl-lps81568.pdf>
- Weede, E. (1984). Democracy and war involvement. *Journal of Conflict Resolution*, 28(4), 649–664. <https://www.jstor.org/stable/173985>
- Zakharova, O. (2022). Diplomatic ceremonial as the basis of the culture of international relations. *Studies in Media and Communication*, 10(1), 22–30. <https://doi.org/10.11114/smc.v10i1.5478>